

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 187 (XXXI) — Nr. 824

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 10 octombrie 2019

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 162 din 26 martie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 10 și art. 11 teza întâi din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite.....	2–6
Decizia nr. 345 din 23 mai 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 89 alin. 4 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare	6–8
Decizia nr. 350 din 23 mai 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, în ansamblul său, și, în special, a dispozițiilor art. 11 alin. (1) din același act normativ	9–11
Decizia nr. 377 din 28 mai 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 583 din Codul de procedură penală și ale art. 84 și art. 86 ⁴ din Codul penal din 1969.....	12–14
ACTE ALE COLEGIULUI MEDICILOR DIN ROMÂNIA	
6. — Decizie privind punerea în executare a unor măsuri la nivelul colegiilor teritoriale și gestionarea mecanismului de alertă	15–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 162**

din 26 martie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7, art. 10 și art. 11 teza întâi din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cristina Cătălina Turcu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Veisa.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7 și art. 10 din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București, în Dosarul nr. 4.436/333/2016 al Judecătoriei Vaslui, și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.175D/2017.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Dosarul se află la al doilea termen de judecată. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției ca neîntemeiată, făcând referire la jurisprudența Curții Constituționale, respectiv Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 3 iulie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 4.436/333/2016, **Judecătoria Vaslui a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7 și art. 10 din Legea nr. 77/2016.** Excepția a fost ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București, într-o cauză având ca obiect o contestație întemeiată pe prevederile Legii nr. 77/2016.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se arată, în esență, că textele de lege criticate sunt contrare art. 1 alin. (5) din Constituție, deoarece dreptul consumatorului este unul discreționar, acesta putând alege în orice moment obligarea instituției creditoare la achiziționarea imobilului.

6. Totodată, autorul apreciază că textele de lege criticate aduc atingere art. 15 alin. (2) din Constituție, întrucât consacră efectul retroactiv al legii, în totalitatea sa. Astfel, Legea nr. 77/2016 este aplicabilă contractelor de credit încheiate

anterior intrării sale în vigoare, precum și executărilor silite demarate anterior acestui moment, indiferent de stadiul lor. Autorul excepției susține că legea nouă adaugă raportului juridic născut sub imperiul legii vechi o instituție juridică cu caracter de noutate față de dispozițiile legale aplicabile la data încheierii raportului juridic avut în vedere de părți. Prin aplicarea legii noi se ajunge, așadar, la o altă consecință, la alte efecte ale contractului și la un alt mecanism de stingere a obligațiilor decât cele prevăzute de legea sub imperiul căreia au fost încheiate contractele. Pentru contractele încheiate înainte de data intrării în vigoare a Legii nr. 77/2016 nu pot fi avute în vedere alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea sub imperiul căreia au fost încheiate.

7. Dispozițiile art. 7 din Legea nr. 77/2016 contravin dreptului la apărare și celui privind accesul la justiție, având în vedere că obiectul contestației este limitat strict la condițiile de admisibilitate prevăzute în art. 4 alin. (1) din Legea nr. 77/2016 — dispoziții care sunt neconstituționale în raport cu libertatea economică și dreptul de proprietate. Practic, deși creditorul are dreptul de a contesta notificarea cu privire la transmiterea dreptului de proprietate asupra imobilului afectat garanției, prin darea în plată, acesta nu poate formula nicio apărare cu privire la drepturile sale și cu privire la aspectele particulare ale speței care ar putea conduce, eventual, la o inadmisibilitate a notificării. Având în vedere că, față de condițiile de admisibilitate prevăzute de lege, se conferă un drept general tuturor consumatorilor, fără a se avea în vedere o reechilibrare a contractului, în contextul în care executarea acestuia ar deveni prea oneroasă pentru consumator, din diverse circumstanțe excepționale, limitarea obiectului contestației strict la aceste motive echivalează, în cele din urmă, cu o îngrădire nejustificată a dreptului la apărare și a accesului la justiție, care, în aceste condiții, devin ineficace și iluzorii.

8. Autorul excepției mai susține că, prin dispozițiile criticate, se aduce o atingere nepermisă dreptului de proprietate privată al creditorului asupra sumelor de bani acordate cu titlu de împrumut, sume care nu se vor mai restitui în integralitate, ca urmare a aplicării Legii nr. 77/2016. Or, creditorii dețin un drept de proprietate asupra întregii sume acordate cu titlu de împrumut, iar dispozițiile legale prin care se prevede recuperarea creanței numai în limita valorii imobilului adus în garanție și supus transferului forțat de proprietate echivalează cu o expropriere, câtă vreme nu se va recupera toată suma acordată. Această expropriere nu se produce în conformitate cu dispozițiile constituționale, întrucât pierderea dreptului de proprietate asupra creanței nu este compensată de o prealabilă și dreaptă despăgubire, iar această pierdere nu operează pentru o cauză de utilitate publică, stabilită conform legii.

9. Limitarea gravă adusă dreptului de proprietate prin mecanismul dării în plată nu se încadrează în limitele permise de art. 53 din Constituție, pierderea dreptului de proprietate nefiind proporțională cu scopul urmărit, elementul de protecție socială neregăsindu-se în condițiile de admisibilitate prevăzute de lege. Trebuie verificat și raportul de proporționalitate între scopul urmărit și mijloacele folosite. Legea aplică același tratament juridic pentru situații diferite, aspect ce determină suportarea unei sarcini excesive pentru creditor, care este nevoit să renunțe la dreptul de proprietate asupra creanței sale, deși debitorul nu înregistrează nicio dificultate în continuarea creditului. Dreptul debitorului de a nu fi urmărit silit pentru întreaga creanță datorată nu poate avea natura unui scop legitim.

10. Prin prisma art. 45, în coroborare cu art. 135 din Constituție, statul are obligația de a nu schimba sau altera scopul activității unui actor în viața economică, altfel se încalcă libertatea comerțului. Textele de lege criticate conduc la schimbarea naturii activității instituțiilor de credit și instituțiilor financiar nebancale, din comerțul cu bani în comerțul cu imobile. Instituirea unui drept unilateral, potestativ, al consumatorului și a unei obligații corelative a creditorului pentru a accepta darea în plată, sub sancțiunea pronunțării unei hotărâri de către instanța de judecată, încalcă evident libertatea economică a creditorului, care este silit să accepte o altă modalitate de valorificare a creanței decât aceea ce rezultă din scopul activității sale și natura contractelor încheiate.

11. Libera inițiativă ar însemna libertatea persoanei de a desfășura activitatea economică, în modalitatea pe care aceasta o consideră cea mai potrivită pentru a-și atinge scopul, uzând de mijloacele juridice pe care le are la dispoziție. În desfășurarea activității sale economice, persoana este liberă să își aleagă partenerii contractuali și clienții. Ca o consecință, deși libertatea contractuală nu are valențe constituționale exprese, ea ar putea fi subsumată conceptului de liberă inițiativă, deoarece mijlocul juridic prin care persoana participă la viața economică este contractul, ca formă de manifestare a libertății contractuale.

12. **Judecătoria Vaslui** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

13. Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

14. **Guvernul** opinează în sensul respingerii criticilor de neconstituționalitate ca neîntemeiate sau inadmisibile, în acord cu jurisprudența instanței constituționale, și anume Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016.

15. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

16. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

17. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum a fost reținut de instanța care a sesizat Curtea, îl constituie dispozițiile art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7 și art. 10 din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 330 din 28 aprilie 2016. Din examinarea motivării formulate de autorul excepției, precum și a actelor existente la dosarul cauzei, rezultă că acesta se află în ipoteza prevăzută de art. 11 teza întâi din Legea nr. 77/2016, articol ce nu poate fi disociat de celelalte articole criticate. Prin urmare, Curtea va reține ca obiect al excepției de neconstituționalitate dispozițiile art. 11 teza întâi raportat la art. 3, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și (3), art. 7 și art. 10 din Legea nr. 77/2016, asupra cărora se va pronunța prin prezenta decizie.

18. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (5) sub aspectul criteriilor de calitate a legii, art. 15 alin. (2) privind neretroactivitatea, art. 21 privind dreptul la un proces echitabil, art. 24 — *Dreptul la apărare*, art. 44 — *Dreptul de proprietate*, art. 45 — *Libertatea economică*, art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți și art. 135 — *Economia*, precum și prevederilor art. 1 — *Protecția proprietății* din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în cauză, contractul de credit a fost încheiat între bancă și consumatorii care doresc să dea în plată imobilul înaintea intrării în vigoare a noului Cod civil, respectiv 1 octombrie 2011, dată anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 77/2016. Totodată, potrivit art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992: „*Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor [...] privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei [...].*”

20. Curtea constată că autorul excepției a invocat neconstituționalitatea art. 3 din Legea nr. 77/2016, fără să se raporteze în mod distinct la cele două teze ale acestuia, respectiv teza care vizează aplicabilitatea noului Cod civil [„*Prin derogare de la dispozițiile Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare*”] și teza care vizează aplicabilitatea vechiului Cod civil. În aceste condiții, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 teza întâi, raportate la dispozițiile art. 3 teza întâi din Legea nr. 77/2016, urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, nefiind îndeplinită condiția legăturii cu soluționarea cauzei.

21. Curtea reține că prin Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 18 ianuarie 2017, anterior sesizării Curții Constituționale în prezenta cauză, a constatat că prevederile art. 11 teza întâi, raportate la art. 3 teza a doua, art. 4, 7 și 8 din Legea nr. 77/2016, sunt constituționale în măsura în care instanța judecătorească verifică condițiile referitoare la existența impreviziunii. Având în vedere dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, potrivit cărora „*Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale*”, Curtea va respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a art. 11 teza întâi, raportat la dispozițiile art. 3 teza a doua, art. 4 alin. (1) și art. 7 alin. (1)—(3) și (5) și (6) din Legea nr. 77/2016.

22. Prin Decizia nr. 95 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 656 din 9 august

2017, paragraful 28, Curtea a statuat, făcând referire la jurisprudența sa, în esență, că Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016 este o decizie interpretativă, or, în cazul deciziilor interpretative, în măsura în care aspectele de neconstituționalitate deduse din motivarea autoarelor excepției de neconstituționalitate nu vizează înțelesul normelor juridice, care a fost exclus din sfera cadrului constituțional, nu este incident art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, instanța de contencios constituțional urmând să analizeze fondul excepției de neconstituționalitate [a se vedea și Decizia nr. 92 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 651 din 8 august 2017, paragraful 48].

23. Pornind de la aceste considerente, Curtea va analiza pe fond excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 teza întâi raportate la art. 5 alin. (1) și (3), art. 7 alin. (4) și art. 10 din Legea nr. 77/2016.

24. Referitor la încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție, prin prisma criticilor formulate de autorul excepției, Curtea va face referire la paragrafele 30—35 din Decizia nr. 415 din 19 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 781 din 12 septembrie 2018, prin care s-a statuat că aprecierea asupra ruinei (imimente) contractuale a debitorului nu vizează evoluția/fluctuația situației financiare/materiale a debitorului ulterioară încheierii contractului de credit, ci are în vedere, în mod exclusiv, disproporția și dezechilibrul survenite ca urmare a materializării riscului supraadăugat [referitor la noțiunea de ruină (iminentă) a debitorului a se vedea Decizia nr. 95 din 28 februarie 2017, paragrafele 35 și 37, iar cu privire la noțiunea de risc supraadăugat, a se vedea Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, paragrafele 96 și 97].

25. În ceea ce privește criteriile care trebuie avute în vedere atunci când se constată apariția riscului supraadăugat, Curtea a reiterat cele reținute în paragraful 98 al Deciziei nr. 623 din 25 octombrie 2016. Astfel, evaluarea intervenirii acestui risc trebuie privită și realizată în ansamblu, prin analiza cel puțin a calității și a pregătirii economice/juridice a cocontractanților [dihotomia profesionist/consumator], a valorii prestațiilor stabilite prin contract, a riscului deja materializat și suportat pe perioada derulării contractului de credit, precum și a noilor condiții economice care denaturează atât voința părților, cât și utilitatea socială a contractului de credit. Această evaluare de ansamblu permite stabilirea limitei dintre cele două categorii de riscuri — riscul inerent contractului asumat de părți în mod voluntar și riscul supraadăugat, care nu a putut face obiectul unei previzionări de către niciuna dintre părți — determinând, în funcție de rezultatul la care se ajunge, luarea unei decizii cu privire la soarta contractului. Însă, odată constatată depășirea riscului inerent contractului și survenirea celui supraadăugat, intervenția asupra acestuia devine obligatorie și trebuie să fie efectivă, fie în sensul încetării, fie în sensul adaptării contractului la noile condiții. Efectele juridice ale acestei intervenții se vor produce numai pentru viitor, prestațiile deja executate rămânând câștigate contractului.

26. Prin urmare, Curtea a reținut că, după constatarea intervenirii unui risc supraadăugat în derularea contractului de credit, vor fi evaluate, în considerarea circumstanțelor specifice fiecărui contract de credit, remediile care urmează a fi dispuse, adaptarea sau, după caz, încetarea contractului. Dar, indiferent care dintre cele două soluții va fi adoptată, aceasta va trebui să respecte exigența ca riscul supraadăugat să fie suportat împreună de debitor și creditor, în mod echitabil. O asemenea exigență este impusă, pe de o parte, de faptul, subliniat de Curte

în Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, paragraful 102, că niciuna dintre părți nu este culpabilă de apariția evenimentului și, pe de altă parte, de faptul, de asemenea subliniat în decizia anterioară [paragraful 99], că echitatea, corolar al buneicredințe, guvernează contractul civil de la nașterea sa până la epuizarea tuturor efectelor, independent de existența unei clauze exprese în cuprinsul contractului. Cu alte cuvinte, însăși natura conceptului de risc supraadăugat, premisa constatării impreviziunii contractuale, impune, cu necesitate, ca acesta să fie suportat împreună de părțile contractului de credit (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 415 din 19 iunie 2018, paragraful 31).

27. Curtea a mai reținut că impreviziunea vizează numai o ruină contractuală, care afectează utilitatea socială a contractului de credit, și nicidecum o ruină personală a debitorului. Astfel, în evaluarea impreviziunii, se vor analiza, exclusiv, prestațiile părților din contractul de credit, de natură să determine ruina *contractuală* a debitorului, și nu se vor avea în vedere aspectele financiare/materiale, care nu se află în legătură cu contractul de credit. În caz contrar, ar fi alterată noțiunea de impreviziune contractuală, care s-ar deplasa, în cazul dat, de la evaluarea dezechilibrului dintre prestațiile părților, la analiza caracterului suficient sau insuficient al veniturilor debitorului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 415 din 19 iunie 2018, paragraful 32).

28. În considerarea celor anterior expuse, Curtea a constatat că debitorul care solicită, în temeiul dispozițiilor Legii nr. 77/2016, darea în plată a imobilului, sub condiția îndeplinirii condițiilor impreviziunii, se află într-o situație diferită de aceea a debitorului care, în temeiul dispozițiilor art. 6 din Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 464 din 26 iunie 2015, inițiază procedura de insolvență, noțiunea de insolvență fiind definită în prevederile art. 3 pct. 12 din Legea nr. 151/2015, potrivit căreia „*insolvența este acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor, pe măsură ce acestea devin scadente*” (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 415 din 19 iunie 2018, paragraful 33).

29. În concluzie, Curtea a reținut că instanța judecătorească investită, în temeiul art. 7 sau, după caz, art. 8 din Legea nr. 77/2016, cu soluționarea unor acțiuni având ca obiect contestații formulate de creditori și, respectiv, acțiuni ale debitorilor, ca expresie a obligației statului de a garanta dreptul de proprietate privată, nu va analiza dacă patrimoniul debitorului se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor, pe măsură ce acestea devin scadente, ci își va limita analiza la dinamica obligațiilor reciproce întemeiate pe contractul de credit și, în măsura în care va ajunge la concluzia că această dinamică este de natură să conducă la ruina contractuală a debitorului, prin materializarea riscului supraadăugat, va putea constata intervenția impreviziunii contractuale. Așadar, instanța judecătorească, în evaluarea impreviziunii, nu poate împrumuta elemente/criterii specifice procedurii insolvenței persoanei fizice (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 415 din 19 iunie 2018, paragraful 35).

30. În ceea ce privește critica referitoare la încălcarea art. 15 alin. (2) din Constituție, Curtea a reținut că, indiferent de textul legal specific în baza căruia au fost încheiate contractele până la data de 1 octombrie 2011, ele se supun reglementării de drept comun, și anume Codului civil din 1864, care, în mod evident, permitea aplicarea teoriei impreviziunii, în temeiul art. 969 și

art. 970. Având în vedere că Legea nr. 77/2016 reprezintă o aplicare a teoriei impreviziunii la nivelul contractului de credit, prevederile acesteia nu retroactivează (a se vedea Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, paragraful 115).

31. În ceea ce privește criticile formulate din perspectiva art. 21 și art. 24 din Constituție și care vizează prevederile art. 7 din Legea nr. 77/2016, în paragraful 116 al Deciziei nr. 623 din 25 octombrie 2016, Curtea a reținut că instituția impreviziunii aplicabilă *ope legis* pentru toate contractele încheiate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 77/2016 nu poate fi recunoscută, fiind în contradicție cu prevederile constituționale ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil.

32. Referitor la critica privind încălcarea art. 44 din Constituție și art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, se impune reiterarea celor reținute în paragraful 128 al Deciziei nr. 623 din 25 octombrie 2016. Astfel, în jurisprudența sa (a se vedea Decizia nr. 270 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 554 din 28 iulie 2014, paragraful 19), Curtea a statuat că, potrivit art. 44 alin. (1) din Constituție, legiuitorul este în drept să stabilească conținutul și limitele dreptului de proprietate. De principiu, aceste limite au în vedere obiectul dreptului de proprietate și atributele acestuia, și se instituie în vederea apărării intereselor sociale și economice generale sau pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale altor persoane, esențial fiind ca prin aceasta să nu fie anihilat complet dreptul de proprietate (în acest sens a se vedea și Decizia nr. 19 din 8 aprilie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 105 din 24 mai 1993). De asemenea Curtea a statuat, prin Decizia nr. 59 din 17 februarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 203 din 9 martie 2004, că, în temeiul art. 44 din Constituție, legiuitorul ordinar este competent să stabilească cadrul juridic pentru exercitarea atributelor dreptului de proprietate, în accepțiunea principală conferită de Constituție, în așa fel încât să nu vină în coliziune cu interesele generale sau cu interesele particulare legitime ale altor subiecte de drept, instituind astfel niște limitări rezonabile în valorificarea acestuia, ca drept subiectiv garantat. Așadar, textul art. 44 din Constituție cuprinde expres în cadrul alin. (1) o dispoziție specială, în temeiul căreia legiuitorul are competența de a stabili conținutul și limitele dreptului de proprietate, inclusiv prin introducerea unor limite vizând atributele dreptului de proprietate. În aceste condiții, Curtea a reținut că dreptul de proprietate nu este un drept absolut, ci poate fi supus anumitor limitări, potrivit art. 44 alin. (1) din Constituție; însă, limitele dreptului de proprietate, indiferent de natura lor, nu se confundă cu însăși suprimarea dreptului de proprietate. Statul protejează dreptul de proprietate în condițiile exercitării sale cu bună-credință (a se vedea, *mutatis mutandis*, Decizia nr. 245 din 19 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 546 din 20 iulie 2016, paragrafele 59—60). Dreptul de proprietate al instituțiilor de credit nu cunoaște nicio limitare în condițiile impreviziunii, adaptarea/încetarea contractelor neînsemnând nici măcar limitarea dreptului de proprietate.

33. Referitor la critica ce privește art. 11 teza întâi, raportat la art. 5 alin. (3) și art. 7 alin. (4) din Legea nr. 77/2016, prin Decizia nr. 92 din 28 februarie 2017, paragrafele 50—60, Curtea a reținut că, reglementând procedura dării în plată ca expresie a impreviziunii contractuale, legiuitorul, prin textele de lege criticate, a pus la îndemâna debitorului obligației un mecanism procedural specific, prin efectul căruia are loc o suspendare de

drept a executării plăților, pe care debitorul le-ar datora în temeiul contractului de credit. Suspendarea plăților aferente contractului de credit intervine ca un accesoriu al deciziei unilaterale a acestuia, prin care apreciază că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate inerente procedurii dării în plată, însă, pe perioada suspendării plăților, celelalte obligații ale debitorului, rezultate din acesta, se execută în continuare. Curtea a constatat că un asemenea mecanism procedural nu este de natură să afecteze sau să anuleze dreptul de proprietate privată al creditorului, pentru că suspendarea plăților este o măsură imediată, menită să înlăture efectele negative asupra patrimoniului acestuia, în condițiile în care creditorul decide să demareze o procedură judiciară. Ca atare, Curtea, având în vedere conținutul normativ al art. 5 alin. (3) și art. 7 alin. (4) din Legea nr. 77/2016, a constatat că acestea reglementează o intervenție etatică în ceea ce privește executarea contractelor de credit aflate în curs. De principiu, niciun text constituțional nu împiedică legiuitorul să intervină în executarea acestor contracte, în vederea reechilibrării lor, cu respectarea condițiilor impuse prin Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, referitoare la buna-credință și echitatea ce trebuie să guverneze această materie. Însă intensitatea acestei intervenții, privită din perspectiva exigențelor Constituției, trebuie evaluată prin prisma testului de proporționalitate, dezvoltat de Curtea Constituțională în jurisprudența sa (a se vedea în acest sens Decizia nr. 75 din 26 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 265 din 21 aprilie 2015, sau Decizia nr. 266 din 21 mai 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 443 din 19 iulie 2013). Curtea a mai constatat că, deși creditorul obligației deține, în principiu, un bun, în sensul art. 1 al Primului Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, reprezentat de creanța care face obiectul contractului de credit, intervenția statului, operată prin textele de lege criticate, urmărește un scop legitim, ce se circumscrie conceptului de protecție a consumatorului, prin evitarea punerii acestuia în situația de a plăti sume de bani corespunzătoare contractului de credit, în condițiile în care se invocă impreviziunea întemeiată pe art. 969 și 970 din Codul civil din 1864. De asemenea, Curtea a arătat că măsura critică este adecvată, necesară și respectă un just raport de proporționalitate între interesele generale și cele particulare. În consecință, având în vedere cele anterior expuse, Curtea a constatat că mecanismul procedural reglementat de legiuitor nu pune în discuție în niciun fel condițiile de drept substanțial ce trebuie avute în vedere la depunerea notificării, ci stabilește un echilibru procedural corect între părțile aflate în litigiu, cu respectarea principiului proporționalității, ce trebuie să caracterizeze orice măsură etatică în domeniul proprietății private.

34. Referitor la criticile privind dispozițiile Legii nr. 77/2016, formulate din perspectiva art. 45 și art. 135 din Constituție, Curtea a reținut, în Decizia nr. 35 din 19 ianuarie 2017, paragraful 65, că prin art. 45 din Constituție se garantează accesul liber al persoanei la o activitate economică, libera inițiativă și exercitarea acestora, în condițiile legii. Or, dispozițiile criticate din Legea nr. 77/2016 se pot încadra în această categorie — în condițiile legii — legiuitorul constituant însuși acordându-i legiuitorului ordinar prerogativa de a stabili condițiile exercitării accesului liber al persoanei la o activitate economică, precum și libera inițiativă. De altfel, Curtea Constituțională a stabilit, în Decizia nr. 282 din 8 mai 2014, publicată în Monitorul

Oficial al României, Partea I, nr. 530 din 16 iulie 2014, paragraful 16, că principiul libertății economice nu este un drept absolut al persoanei, ci este condiționat de respectarea limitelor stabilite de lege, limite ce urmăresc asigurarea unei anumite discipline economice ori protejarea unor interese generale,

precum și asigurarea respectării drepturilor și intereselor legitime ale tuturor.

35. Cu privire la criticile formulate din perspectiva prevederilor art. 53 din Constituție, Curtea observă că acestea nu au incidență în cauza de față.

36. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 11 teza întâi, raportate la dispozițiile art. 3, art. 4 alin. (1) și art. 7 alin. (1)—(3) și (5) și (6) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, excepție ridicată de Societatea Bancpost — S.A. din București în Dosarul nr. 4.436/333/2016 al Judecătoriei Vaslui.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceeași parte în același dosar al aceleiași instanțe, și constată că dispozițiile art. 11 teza întâi, raportate la celelalte prevederi din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Vaslui și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 26 martie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Cristina Cătălina Turcu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 345

din 23 mai 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 89 alin. 4 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare

Valer Dorneanu	— președinte
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Patricia Marilena Ionea	— magistrat-asistent

asemenea, răspund Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, prin doamna consilier juridic Daniela Grancea, cu delegație depusă la dosar, și Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Oltenia”, prin domnul consilier juridic Laurențiu Ștefan, cu delegație depusă la dosar.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului autoarei excepției, care susține că excepția este admisibilă, dispozițiile de lege criticate fiind incidente în cauză. În acest sens arată că autoarea excepției nu a fost suspendată din cauza unui dosar penal, ci din cauza faptului că i s-a retras accesul la informații clasificate. În data de 5 decembrie 2015 i s-a comunicat autoarei excepției că a fost începută cercetarea penală împotriva sa. I-a fost ridicat accesul la informații clasificate o lună și jumătate mai târziu. Faptul că a trecut acest termen denotă că cineva a studiat și a găsit o modalitate care să ducă la trecerea în rezervă a autoarei excepției. Consideră că este la latitudinea instanței să atașeze anumite documente din dosar care să demonstreze că excepția are legătură cu soluționarea cauzei. Invocă Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, în care Curtea Constituțională a statuat că au legătură cu soluționarea cauzei toate dispozițiile de drept substanțial și de drept procedural care vizează drepturile

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Luminița Nicolescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 89 alin. 4 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, excepție ridicată de Adriana Costea în Dosarul nr. 4.557/63/2016 al Curții de Apel Craiova — Secția contencios administrativ și fiscal și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.404D/2017.

2. La apelul nominal se prezintă personal autoarea excepției, asistată de domnul avocat Dan Alexandru Foamete Gaboveanu, cu împuternicire avocațială depusă la dosar. De

subiective deduse judecării și fac posibilă desfășurarea și finalizarea procedurii judiciare. Legea face vorbire de legătura cu soluționarea cauzei, fapt care nu se limitează doar la soluția care urmează a fi pronunțată în cauza respectivă. Pe fondul cauzei, arată că legea, prin definiția care se dă militarului, face referire la militari, pe care îi separă, ulterior, pe categorii profesionale, respectiv pe structuri. În situația cercetării penale îndreptate împotriva unui militar însă, consideră că este inadmisibilă crearea unui tratament juridic diferențiat. Astfel, dacă este cercetat penal un militar din Ministerul Apărării Naționale, acesta este de drept suspendat din funcție. În aceeași situație, un militar din Ministerul Afacerilor Interne nu va fi suspendat, ci va putea fi pus la dispoziție, atunci când este trimis în judecată. Ce înseamnă „a fi pus la dispoziție” nu este explicat în lege. Sunt menționate doar efectele punerii la dispoziție, respectiv trecerea în rezervă la un termen de trei luni, dacă nu este identificat un post corespunzător. Or, în cadrul structurilor militare nu există un post care să nu presupună accesul la informațiile clasificate. În sfârșit, arată că și în situația în care s-ar considera că s-a invocat o omisiune legislativă, din Decizia Curții Constituționale nr. 107 din 27 februarie 2014 reiese că instanța de contencios constituțional poate analiza o astfel de critică. În concluzie, solicită admiterea excepției de neconstituționalitate.

4. Reprezentanta Inspectoratului General pentru Situații de Urgență pune concluzii de respingere a excepției ca neîntemeiată. Arată că dispozițiile de lege invocate, respectiv art. 89 alin. 2 și 4 din Legea nr. 80/1995, se referă la instituții juridice diferite, anume suspendarea din funcție și punerea la dispoziție. Textul alin. 2 face trimitere la starea de arest preventiv, pe când alin. 4 vorbește despre cadrele militare trimise în judecată sau care sunt judecate în stare de libertate. De asemenea, arată că art. 89 din Legea nr. 80/1995 a mai fost supus analizei de neconstituționalitate, Curtea Constituțională pronunțându-se în sensul respingerii excepției de neconstituționalitate.

5. Reprezentantul Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Oltenia” arată că motivul trecerii autoarei excepției în rezervă îl reprezintă pierderea accesului la informații clasificate, întrucât autoarea excepției nu a respectat legislația referitoare la păstrarea acestor informații. Totodată, arată că excepția nu îndeplinește condiția ca dispoziția de lege criticată să aibă legătură cu soluționarea cauzei, motivele punerii la dispoziție a autoarei excepției fiind menționate de art. 82 lit. a) din Legea nr. 80/1995, și nu în textul de lege supus analizei de constituționalitate. De asemenea, consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece dispozițiile de lege criticate nu contravin prevederilor constituționale referitoare la prezumția de nevinovăție și nici celor referitoare la egalitatea în drepturi a cetățenilor.

6. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată. Astfel, pe de o parte, arată că dispozițiile de lege criticate nu au legătură cu soluționarea cauzei în care excepția de neconstituționalitate a fost ridicată. Pe de altă parte, arată că dispozițiile art. 89 alin. 2 și 4 din Legea nr. 80/1995 se referă la instituții juridice diferite, ce produc efecte distincte, în funcție de situațiile obiectiv diferite în care se găsesc cadrele militare, astfel că apar ca neîntemeiate criticile raportate la prevederile art. 16 din Constituție. Amintește, totodată, că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat cu privire la constituționalitatea dispozițiilor de lege criticate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

7. Prin Încheierea din 21 iunie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 4.557/63/2016, **Curtea de Apel Craiova — Secția**

contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 89 alin. 4 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare. Excepția a fost ridicată de Adriana Costea în cadrul recursului formulat împotriva Sentinței nr. 3.556 din 5 decembrie 2016, pronunțată de Tribunalul Dolj în Dosarul nr. 4.557/63/2016.

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 89 alin. 4 din Legea nr. 80/1995 creează un regim discriminator pentru cadrele militare din Ministerul Administrației și Internelor, Serviciul Român de Informații, Serviciul de Telecomunicații Speciale și Serviciul de Protecție și Pază în raport cu cadrele militare din Ministerul Apărării Naționale, la care se referă ipoteza alin. 2 al aceluiași articol de lege. În acest sens arată că, „în situații particulare, se ajunge la trecerea în rezervă a cadrelor militare menționate la art. 89 alin. 4 chiar din prima fază a procesului penal, respectiv urmărirea penală, aspect care încalcă flagrant prezumția de nevinovăție statuată de Constituția României”. Totodată, consideră că, în situația începerii urmăririi penale împotriva unui cadru militar, măsurile aplicate nu pot fi diferite în funcție de structura în care cadrele militare sunt încadrate, diferența de încadrare nefiind suficient de semnificativă pentru a justifica în mod obiectiv și rezonabil un tratament semnificativ diferit precum cel instituit de dispozițiile de lege criticate. În același sens arată că, la nivelul îndatoririlor, drepturilor și libertăților militarilor instituite prin cap. II din Legea nr. 80/1995, nu există o diferențiere a regimului juridic aplicabil pe criterii de instituționalizare.

9. **Curtea de Apel Craiova — Secția contencios administrativ și fiscal** consideră că excepția de neconstituționalitate nu este întemeiată. În acest sens arată că cele două texte de lege invocate de autoarea excepției se referă la instituții juridice distincte cu efecte juridice diferite, respectiv suspendarea din funcție și punerea la dispoziție. Acest fapt rezultă și din art. 89 alin. 5 din Legea nr. 80/1995 care reglementează instituția punerii la dispoziție a cadrelor militare din cadrul Ministerului Apărării Naționale. Ca urmare, Legea nr. 80/1995 reglementează aceeași ipoteză în care intervine punerea la dispoziție a cadrelor militare din cadrul Ministerului Apărării Naționale ca în situația cadrelor militare în activitate din Ministerul Administrației și Internelor, Serviciul Român de Informații, Serviciul de Telecomunicații Speciale și Serviciul de Protecție și Pază, respectiv situația în care acestea, indiferent de instituția în cadrul căreia își desfășoară activitatea, sunt trimise în judecată sau sunt judecate de către instanțele judecătorești în stare de libertate pentru fapte în legătură cu exercitarea atribuțiilor funcțiilor în care sunt încadrate. Diferențierea constă doar în procedura ce trebuie urmată pentru punerea la dispoziție a cadrelor militare din cele două categorii de instituții, în situația cadrelor militare din cadrul Ministerului Apărării Naționale legea prevăzând expres că punerea acestora la dispoziția unității se face numai „la propunerea consiliilor de judecată și a comandanților de unități”.

10. În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

11. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, întrucât criticile formulate de autoarea excepției vizează, în realitate, ceea ce dispozițiile art. 89 alin. 4 din Legea nr. 80/1995 nu cuprind în raport cu dispozițiile alin. 2 al aceluiași articol de lege. Or, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, Curtea Constituțională nu se poate substitui legiuitorului pentru a crea sau modifica o normă juridică. Totodată, Guvernul arată că dispozițiile de lege au mai fost supuse analizei de constituționalitate, Curtea Constituțională

pronunțându-se în sensul respingerii criticilor de neconstituționalitate prin Decizia nr. 754 din 18 septembrie 2007.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele de vedere solicitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părților prezente, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate cu care a fost sesizată.

14. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 89 alin. 4 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 155 din 20 iulie 1995, cu modificările și completările ulterioare, dispoziții potrivit cărora „*Cadrelor militare în activitate din Ministerul Administrației și Internelor, Serviciul Român de Informații, Serviciul de Telecomunicații Speciale și Serviciul de Protecție și Pază se pun la dispoziție când sunt trimise în judecată sau sunt judecate de către instanțele judecătorești în stare de libertate pentru fapte în legătură cu exercitarea atribuțiilor funcțiilor în care sunt încadrate*”.

15. Autoarea excepției de neconstituționalitate susține că textul de lege criticat contravine prevederilor constituționale ale art. 4 privind unitatea poporului și egalitatea între cetățeni și ale art. 16 referitor la egalitatea în drepturi a cetățenilor. De asemenea, susține că sunt înfrânate și prevederile internaționale referitoare la egalitatea în drepturi și interzicerea discriminării conținute în art. 14, 24 și 26 din Pactul internațional privind drepturile civile și politice, precum și în art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Deși autorul excepției nu indică în mod expres, Curtea apreciază că sunt avute în vedere și prevederile art. 23 alin. (11) din Constituție, care consacră prezumția de nevinovăție.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin Dosarul nr. 245/P/2015 al Parchetului Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara a fost dispusă începerea

urmării penale față de autoarea excepției de neconstituționalitate pentru infracțiuni de furt, abuz în serviciu și alte fapte ce pot avea caracter penal. Ca urmare a începerii urmăririi penale, potrivit art. 146 alin. (1) coroborat cu art. 160 lit. f) și g) și art. 167 alin. (2) lit. d) din Standardele naționale de protecție a informațiilor clasificate în România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 585/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 5 iulie 2002, unitatea a solicitat Serviciului de Informații și Protecție Internă Dolj revalidarea privind accesul la informații clasificate a autoarei excepției de neconstituționalitate. Prin Adresa din 14 ianuarie 2016, Departamentul de Informații și Protecție Internă a comunicat unității să dispună interzicerea accesului la informații secrete de stat. Drept consecință, autoarea excepției a fost pusă la dispoziție prin Ordinul inspectorului-șef al Inspectoratului pentru Situații de Urgență Oltenia al Județului Dolj nr. 307/16/I-DJ din 20 ianuarie 2016, întrucât i-a fost interzis accesul la informații secrete de stat, în condițiile în care deținerea Autorizației de acces la informații clasificate — Strict secret reprezenta o condiție esențială pentru ocuparea funcției în cadrul Compartimentului Structură Securitate. Ulterior, a fost trecută în rezervă, prin Ordinul inspectorului-șef al Inspectoratului pentru Situații de Urgență Oltenia al Județului Dolj nr. 338/16/I-DJ din 19 aprilie 2016, în temeiul art. 85 alin. 1 lit. n) din Legea nr. 80/1995, potrivit căreia „*Ofițerii, maștrii militari și subofițerii în activitate pot fi trecuți în rezervă sau direct în retragere, după caz, în următoarele situații: [...] după punerea la dispoziție, potrivit legii, ca urmare a limitării nivelului de acces la informații clasificate, atunci când nu se identifică o funcție corespunzătoare gradului deținut cu o prevedere a nivelului de acces la informații clasificate înscrisă în fișa postului, la nivelul acordat după limitare*”.

17. Prin urmare, Curtea constată că temeiul legal al măsurii punerii la dispoziție a autoarei excepției nu l-a constituit art. 89 alin. 4 din Legea nr. 80/1995, acesta referindu-se la punerea la dispoziție a cadrelor militare în activitate atunci când sunt trimise în judecată sau sunt judecate de către instanțele judecătorești în stare de libertate pentru fapte în legătură cu exercitarea atribuțiilor funcțiilor în care sunt încadrate. Așa fiind, Curtea apreciază că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 referitoare la existența unei legături între dispozițiile de lege care constituie obiectul excepției de neconstituționalitate și soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia.

18. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 89 alin. 4 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, excepție ridicată de Adriana Costea în Dosarul nr. 4.557/63/2016 al Curții de Apel Craiova — Secția contencios administrativ și fiscal.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Craiova — Secția contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 23 mai 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Patricia Marilena Ionea

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 350

din 23 mai 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, în ansamblul său, și, în special, a dispozițiilor art. 11 alin. (1) din același act normativ

Valer Dorneanu	— președinte
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Patricia Marilena Ionea	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Luminița Nicolescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, în ansamblul său, și, în special, a dispozițiilor art. 11 alin. (1) din același act normativ, excepție ridicată de Marius Linul în Dosarul nr. 300/112/2017 al Tribunalului Bistrița-Năsăud — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.617D/2017.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată. În acest sens invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 13 octombrie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 300/112/2017, **Tribunalul Bistrița-Năsăud — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, în ansamblul său, și, în special, a dispozițiilor art. 11 alin. (1) din același act normativ.** Excepția a fost ridicată de Marius Linul în cadrul unei acțiuni în contencios administrativ și fiscal în care a solicitat acordarea ajutorului financiar egal cu 20 de solde ale funcției de bază/salarii ale funcției de bază, precum și plata

dobânzii în materie civilă începând cu data de 29 iunie 2016 până la plata efectivă, în temeiul art. 20 alin. (1) din Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că motivele invocate de Guvern pentru a justifica adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 nu sunt de natură a justifica urgența despre care vorbește art. 115 din Constituție, ci neputința acestuia de a adopta acte normative în timp util. Obligațiile pe care Guvernul le invocă în nota de fundamentare a ordonanței de urgență erau anterioare și priveau adoptarea și punerea în aplicare a unor acte normative.

6. De asemenea, autorul excepției susține că prorogarea unor norme de lege nu face parte dintre evenimentele legislative prevăzute de Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative. Modalitatea folosită de legiuitor în adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015, de prorogare a unor termene, este contrară și dispozițiilor art. 78 din Constituție, potrivit cărora „*legea intră în vigoare la trei zile de la publicarea în Monitorul Oficial sau la o altă dată ulterioară, prevăzută în textul ei.*” Câtă vreme legea este în vigoare, nu poate fi amânat de la aplicare niciun articol din conținutul ei, decât prin metodele prevăzute de Legea nr. 24/2000, respectiv modificarea sau abrogarea.

7. Totodată, în critica de neconstituționalitate pe care o formulează, autorul acesteia susține că dreptul la sprijin financiar constituie un „bun” în înțelesul art. 1 din Primul Protocol la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. De aceea, neacordarea sprijinului financiar poate fi considerată ca afectând dreptul de proprietate, având semnificația juridică a unei exproprieri. În acest sens amintește și cele reținute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza *Muller contra Austriei*, potrivit cărora „o reducere substanțială a nivelului pensiei ar putea fi considerată ca afectând substanța dreptului de proprietate și chiar a însuși dreptului de a rămâne beneficiar al sistemului de asigurare la bătrânețe.” De asemenea, susține că invocarea nevoii restrângerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți nu se poate constitui într-un veritabil temei pentru a legitima neacordarea sprijinului financiar. Totodată, arată că, potrivit celor reținute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza *Kjartan Asmundsson contra Islandei* și Cauza *Moskal contra Poloniei*, autoritățile publice au obligația de a menține un just echilibru între interesul general și imperativele protecției drepturilor fundamentale ale persoanei, echilibru care nu este menținut ori de câte ori, prin diminuarea drepturilor patrimoniale,

persoana trebuie să suporte o sarcină excesivă și disproporționată. Într-o astfel de situație există o încălcare a art. 1 din Primul Protocol al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, determinată de încălcarea caracterului rezonabil și proporțional al diminuării drepturilor patrimoniale. Or, diminuarea drepturilor patrimoniale, cu consecința pierderii sprijinului financiar, impune persoanelor cărora le este aplicabilă o sarcină excesivă și disproporționată, fără a menține un just echilibru între interesul general și imperatiile protecției drepturilor fundamentale ale persoanei. În același context precizează că dispozițiile cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 încalcă și prevederile cuprinse în Directiva nr. 2000/78/CE a Consiliului de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă.

8. În critica pe care o formulează, autorul excepției arată că este încălcat și principiul speranței legitime, care este indisolubil legat de statul de drept. În acest sens arată că la momentul ieșirii la pensie și-a creat o proiecție bugetară care să-i permită să trăiască decent și după data ieșirii la pensie. Această proiecție nu poate fi distrusă printr-o lege ulterioară sau prin amânarea intrării în vigoare a legii pentru că astfel se încalcă dreptul de proprietate. În situația sa este vorba despre un venit cuvenit ca urmare a întregii activități desfășurate în funcția deținută, iar acest drept, odată acordat, nu mai poate fi amânat decât prin încălcarea Legii fundamentale.

9. **Tribunalul Bistrița-Năsăud — Secția a II-a de contencios administrativ și fiscal** consideră că dispozițiile de lege criticate nu contravin prevederilor constituționale invocate de autorul excepției.

10. În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

11. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată și invocă în acest sens jurisprudența în materie a Curții Constituționale.

12. **Avocatul Poporului**, făcând, de asemenea, trimitere la jurisprudența Curții Constituționale, consideră că dispozițiile de lege criticate sunt constituționale.

13. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele de vedere solicitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

14. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

15. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, în ansamblul său, și, în special, dispozițiile art. 11

alin. (1) din aceeași ordonanță de urgență, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 923 din 11 decembrie 2015. Art. 11 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 are următoarea redactare: „*În anul 2016, dispozițiile legale privind acordarea ajutoarelor sau, după caz, a indemnizațiilor la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă nu se aplică.*” Curtea constată că acest text de lege a fost abrogat prin art. 44 alin. (1) pct. 20 din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 28 iunie 2017, însă, având în vedere cele reținute prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, potrivit cărora „sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare”, precum și faptul că dispozițiile art. 11 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 sunt incidente în cauza în care s-a invocat excepția de neconstituționalitate, Curtea urmează să examineze constituționalitatea acestui text de lege.

16. Autorul excepției susține că dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 aduc atingere următoarelor texte din Constituție: art. 1 alin. (5) referitor la obligația respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 41 privind dreptul la muncă și protecția socială a muncii, art. 44 privind dreptul de proprietate, art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți și art. 115 referitor la delegarea legislativă. De asemenea, consideră că sunt încălcate prevederile art. 1 din Primul Protocol la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitor la proprietate.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 au mai făcut obiect al controlului de constituționalitate, iar prin Decizia nr. 443 din 21 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 580 din 29 iulie 2016, Curtea a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate. De asemenea, soluții legislative similare celei criticate în prezenta cauză au mai fost supuse controlului de constituționalitate, exercitat în raport cu aceleași motive de neconstituționalitate, în acest sens fiind, spre exemplu, Decizia nr. 653 din 13 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 873 din 23 noiembrie 2015, Decizia nr. 541 din 14 iulie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 622 din 17 august 2015, Decizia nr. 249 din 7 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 459 din 25 iunie 2015, Decizia nr. 170 din 19 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 354 din 22 mai 2015, Decizia nr. 326 din 25 iunie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 454 din 24 iulie 2013, Decizia nr. 334 din 12 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 533 din 17 iulie 2014.

18. Prin deciziile amintite mai sus, Curtea a reținut, în esență, că drepturile bănești constând în ajutoare sau, după caz, indemnizații la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă reprezintă beneficii acordate anumitor categorii socioprofesionale în virtutea

statutului special al acestora, fără a avea însă un temei constituțional. Legiuitorul este liber să dispună cu privire la conținutul, limitele și condițiile de acordare a acestora, precum și să dispună diminuarea ori chiar încetarea acordării acestora, fără a fi necesară întrunirea condițiilor stabilite de art. 53 din Legea fundamentală. De asemenea, Curtea a arătat că nu există o obligație constituțională a legiuitorului de a reglementa acordarea de ajutoare sau indemnizații la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă.

19. Referindu-se la compatibilitatea prevederilor de lege criticate cu dispozițiile constituționale și convenționale referitoare la dreptul de proprietate, Curtea a reținut că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (a se vedea, spre exemplu, Hotărârea din 8 noiembrie 2005, pronunțată în *Cauza Kechko împotriva Ucrainei*, paragraful 23), statul este în măsură să stabilească ce beneficii trebuie plătite angajaților săi din bugetul de stat. Astfel, statul poate dispune introducerea, suspendarea sau încetarea plății unor astfel de beneficii prin modificări legislative corespunzătoare. În același sens a fost invocată și Decizia de inadmisibilitate din 6 decembrie 2011, pronunțată în cauzele conexe nr. 44.232/11 și 44.605/11 *Felicia Mihăieș împotriva României și Adrian Gavril Senteș împotriva României*, paragrafele 15 și 19, prin care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a amintit că, datorită unei cunoașteri directe a propriei societăți și a necesităților acesteia, autoritățile naționale se află, în principiu, într-o poziție mai adecvată decât instanța internațională pentru a stabili ce anume este „de utilitate publică”. În consecință, în cadrul mecanismului de protecție creat de Convenție, este de competența acestora să se pronunțe primele cu privire la existența unei probleme de interes general. Considerând normal ca legiuitorul să dispună de o mare libertate în conducerea unei politici economice și sociale, Curtea respectă modul în care acesta percepe imperativele „utilității publice”, cu excepția cazului în care

raționamentul său se dovedește în mod vădit lipsit de orice temei rezonabil (paragraful 19).

20. Cu privire la critica referitoare la art. 41 alin. (2) din Constituție, Curtea a reținut că, potrivit normei constituționale invocate, salariații au dreptul la măsuri de protecție socială care privesc: securitatea și sănătatea salariaților, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim brut pe țară, repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții deosebite sau speciale, formarea profesională, „precum și în alte situații specifice, stabilite prin lege”. Prin urmare, nu există o obligație constituțională a legiuitorului de a reglementa acordarea de ajutoare sau indemnizații la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă.

21. Referitor la invocarea dispozițiilor art. 115 alin. (4) din Constituție, Curtea a considerat că aspectele invocate de Guvern în nota de fundamentare a ordonanței de urgență criticate întrunesc condițiile existenței unei situații extraordinare și urgente care, în mod obiectiv, impun adoptarea unui asemenea act normativ, având în vedere că și în ceea ce privește dispozițiile legale criticate Guvernul a invocat situații comparabile cu cele analizate prin Decizia Curții Constituționale nr. 42 din 22 ianuarie 2014.

22. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să justifice reconsiderarea jurisprudenței în materie a Curții Constituționale, considerentele și soluțiile deciziilor mai sus amintite își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

23. Cât privește critica privind încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție ca urmare a nerespectării normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative reglementate de Legea nr. 24/2000, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, Curtea constată că dispozițiile de lege aplicabile autorului excepției nu reglementează prorogarea unor termene legale, astfel că această critică este lipsită de susținere.

24. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Marius Linul în Dosarul nr. 300/112/2017 al Tribunalului Bistrița-Năsăud — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, în ansamblul său, și, în special, dispozițiile art. 11 alin. (1) din același act normativ sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Bistrița-Năsăud — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 23 mai 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Patricia Marilena Ionea

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 377

din 28 mai 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor

art. 583 din Codul de procedură penală și ale art. 84 și art. 86⁴ din Codul penal din 1969

Valer Dorneanu	— președinte
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Daniela Ramona Marițiu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Răzvan Horațiu Radu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 583 din Codul de procedură penală și ale art. 84 și art. 86⁴ din Codul penal din 1969, excepție ridicată de instanța judecătorească, din oficiu, în Dosarul nr. 5.294/118/2017 al Curții de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.999D/2017.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care apreciază că decizia invocată de instanța judecătorească în motivarea excepției de neconstituționalitate se referă la o problemă distinctă de cea din prezenta cauză. Apreciază că revocarea suspendării executării pedepsei cu închisoarea nu depinde de posibilitățile materiale ale persoanei în cauză, ci se referă la reaua sa credință în ceea ce privește plata obligațiilor civile. Așa fiind, solicită respingerea excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 12 decembrie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 5.294/118/2017, **Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 583 din Codul de procedură penală și ale art. 84 și art. 86⁴ din Codul penal din 1969**, excepție ridicată de instanța judecătorească din oficiu. Excepția a fost ridicată cu ocazia soluționării unei cereri de revocare a suspendării sub supraveghere a executării pedepsei cu închisoarea, întemeiată pe aspectul neachitării de către condamnată-debitoare a despăgubirilor civile la care a fost obligată.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate instanța judecătorească apreciază că cele reținute de Curtea Constituțională în considerentele Deciziei nr. 463 din 13 noiembrie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 6 februarie 1998, sunt aplicabile *mutatis mutandis* și în ceea ce privește dispozițiile de lege criticate. Instanța judecătorească apreciază că dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale, încălcând prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție. Consideră că nu există nicio rațiune juridică conformă cu exigențele constituționale potrivit căreia caracterul executabil sau nu al pedepsei aplicate să depindă de posibilitățile materiale ale debitorului obligației civile. Instituirea

obligației condamnatului de a dovedi că nu a avut posibilitatea de a plăti acele obligații reprezintă o obligație în probațiune cu caracter excesiv și injust, fără a se putea prevala de prezumția de bună-credință. În măsura în care persoana are posibilități reduse de îndeplinire a obligațiilor civile, aceasta este supusă riscului de aplicare a prevederilor art. 86, respectiv art. 83 din Codul penal din 1969, în procedura prevăzută de art. 583 din noul Cod de procedură penală.

6. Nu se poate susține că dispoziția de revocare a suspendării executării pedepsei cu închisoarea este aplicabilă în mod nediscriminatoriu prin prisma condiției relei-credințe a debitorului obligației, întrucât această condiție nu este suficient de precisă, astfel încât să garanteze că diferențele de valoare patrimonială nu influențează în niciun fel luarea hotărârii de către instanță în ceea ce privește solicitarea de revocare a suspendării executării pedepsei.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Avocatul Poporului** apreciază că excepția de neconstituționalitate nu este întemeiată. Susține că instituția suspendării condiționate a executării pedepsei se referă la individualizarea pedepsei, care presupune, mai exact, un proces de atenuare a pedepsei, și nu unul de atenuare a executării pedepsei. Fiind o creație a legiuitorului și un beneficiu acordat condamnatului care și-a executat cu bună-credință obligațiile civile, este firesc ca norma să determine nu numai condițiile și sfera de incidență a măsurii, ci și limitele ei, care presupun, între altele, posibilitatea anulării ori a revocării.

9. Totodată, de esența acestei instituții este stabilirea bunei-credințe a condamnatului, caracter care rezultă din teza finală a art. 84 și din art. 86⁴ alin. 2 din vechiul Cod penal. Pentru persoana care dovedește că nu a avut puțința de a îndeplini acele obligații, norma legală prevede în mod expres că nu se revocă suspendarea executării pedepsei. În consecință, nu poate fi reținută critica instanței de trimitere, potrivit căreia legea instituie „în sarcina condamnatului o obligație de probațiune cu caracter excesiv și injust”. Arată că dispozițiile art. 583 din Codul de procedură penală au preluat soluția legislativă a art. 447 din codul anterior, față de care Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 14 din 17 octombrie 2011, a reținut că „cererea de revocare trebuie introdusă la un moment care poate să evidențieze intenția condamnatului de a se sustrage de la executarea obligațiilor civile, respectiv să demonstreze reaua-credință a acestuia. Deoarece, din interpretarea *per a contrario* a art. 84 teza finală din Codul penal reiese că revocarea suspendării executării pedepsei nu se poate dispune dacă persoana condamnată dovedește că neîndeplinirea obligațiilor civile stabilite prin hotărârea de condamnare nu s-a datorat relei sale credințe”.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 583 din Codul de procedură penală și ale art. 84 și art. 86⁴ din Codul penal din 1969, cu următorul conținut:

— Art. 583 din Codul de procedură penală: „(1) *Asupra revocării sau anulării suspendării executării pedepsei sub supraveghere prevăzute la art. 96 sau 97 din Codul penal se pronunță, din oficiu, la sesizarea procurorului sau a consilierului de probațiune, instanța care judecă ori a judecat în primă instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea.*

(2) *Dacă, până la expirarea termenului prevăzut la art. 93 alin. (5) din Codul penal, condamnatul nu a respectat obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, serviciul de probațiune competent sesizează instanța care a pronunțat în primă instanță suspendarea, în vederea revocării acesteia. Sesizarea poate fi făcută și de procuror, de consilierul de probațiune sau de partea interesată, până la expirarea termenului de supraveghere.”;*

— Art. 84 din Codul penal din 1969: „(1) *Dacă până la expirarea termenului de încercare condamnatul nu a îndeplinit obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, instanța dispune revocarea suspendării executării pedepsei, afară de cazul când cel condamnat dovedește că nu a avut puțința de a îndeplini acele obligații”;*

— Art. 86⁴ din Codul penal din 1969: „(1) *Dispozițiile art. 83 și 84 se aplică în mod corespunzător și în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere.*

(2) *Dacă cel condamnat nu îndeplinește, cu rea-credință, măsurile de supraveghere prevăzute de lege ori obligațiile stabilite de instanță, aceasta revocă suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, dispunând executarea în întregime a pedepsei.”*

13. Instanța judecătorească susține că textele criticate contravin prevederilor constituționale cuprinse în art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea în drepturi.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere era prevăzută în vechea reglementare la art. 86⁴ din Codul penal din 1969, iar condițiile prevăzute de dispozițiile art. 83 și art. 84 din același act normativ urmau să se aplice corespunzător. Revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere și executarea în întregime a pedepsei se dispunea: „dacă în cursul termenului de încercare cel condamnat a săvârșit o nouă infracțiune, pentru care s-a pronunțat o hotărâre de condamnare definitivă, chiar după expirarea acestui termen; dacă până la expirarea termenului de încercare condamnatul nu a îndeplinit obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, afară de cazul în care dovedește că nu a avut puțința de a îndeplini acele obligații; dacă cel condamnat nu îndeplinește, cu rea-credință, măsurile de supraveghere prevăzute de lege ori obligațiile stabilite de către instanță.”

15. Referitor la suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, Curtea a constatat că instituția reprezintă o creație a legiuitorului, fiind firesc ca acesta să determine nu numai condițiile, dar și sfera de incidență a măsurii. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere nu reprezintă un drept al persoanei, ci doar o măsură de individualizare a executării pedepsei, care oferă inculpatului numai o vocație, iar nu un drept de a beneficia de această măsură (Decizia nr. 144 din 21 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 204 din 17 martie 2008).

16. În continuare, Curtea observă că, prin Decizia nr. 57 din 2 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 366 din 17 mai 2017, a reținut că urmările săvârșirii unei infracțiuni se circumscriu, pe de-o parte, lezării valorii sociale ocrotite de legea penală, iar, pe de altă parte, provocării unui prejudiciu moral sau material. Apărarea valorilor sociale lezate prin săvârșirea infracțiunii se face prin acțiunea penală, care, potrivit art. 14 alin. (1) din Codul de procedură penală, are ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, iar repararea prejudiciului se realizează prin acțiunea civilă formulată de persoana vătămată, care, potrivit art. 19 alin. (1) din același act normativ, are ca obiect tragerea la răspundere civilă delictuală a persoanelor responsabile potrivit legii civile pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale. Având în vedere aceste aspecte, Curtea a reținut că principiul general care guvernează răspunderea penală și răspunderea civilă este acela al vinovăției făptuitorului, în cazul de față reflectată în săvârșirea unei fapte pedepsite de legea penală. Astfel, se poate susține că pedeapsa cu închisoarea dispusă prin hotărârea de condamnare vine să compenseze prejudiciul adus valorii sociale lezate prin săvârșirea faptei penale, iar îndeplinirea obligațiilor civile stabilite prin hotărârea de condamnare vine să compenseze prejudiciul concret creat prin săvârșirea aceleiași fapte penale. Pe de altă parte, compensarea prejudiciului creat prin săvârșirea faptei penale exprimă inclusiv cerințele de dreptate și echitate, în sensul că partea care a suferit un prejudiciu material sau moral își vede compensată în acest mod pierderea/suferința.

17. În acest context, Curtea observă că neîndeplinirea obligațiilor civile nu determină revocarea automată a suspendării executării pedepsei sub supraveghere, dispozițiile art. 84 și cele ale art. 86⁴ din Codul penal din 1969 făcând referire la posibilitatea ca cel condamnat să dovedească faptul că nu a avut puțința de a îndeplini acele obligații, respectiv la neîndeplinirea cu rea-credință a acestora. Or, din chiar modul de reglementare a acestor dispoziții rezultă că îndeplinirea integrală a obligațiilor civile stabilite prin hotărârea de condamnare este circumstanțiată, tocmai din perspectiva posibilităților financiare individuale ale fiecărui condamnat, acesta având posibilitatea să demonstreze că nu a avut resursele materiale necesare îndeplinirii obligațiilor civile. Astfel, neîndeplinirea acestei condiții va putea fi constatată doar dacă cel condamnat nu își îndeplinește cu rea-credință obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, iar nu în toate cazurile, indiferent de existența sau nu a resurselor materiale.

18. Acest lucru reiese și din Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 14 din 17 octombrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 821 din 21 noiembrie 2011, prin care s-a reținut că „cererea de revocare trebuie introdusă la un moment care poate să evidențieze intenția condamnatului de a se sustrage de la executarea obligațiilor civile, respectiv să demonstreze reaua-credință a acestuia, deoarece, din interpretarea *per a contrario* a art. 84 teza finală din Codul penal (n.r. din 1969) reiese că revocarea suspendării executării pedepsei nu se poate dispune dacă persoana condamnată dovedește că neîndeplinirea obligațiilor civile stabilite prin hotărârea de condamnare nu s-a datorat relei sale credințe”.

19. În continuare, Curtea reține că instanța judecătorească ce a ridicat excepția de neconstituționalitate apreciază că reglementarea condiției „relei-credințe” nu este suficient de precisă. Referitor la acest aspect, Curtea observă că „reaua-credință”, condiție ce trebuie analizată pentru stabilirea încălcării unor obligații, este reglementată și cu raportare la alte instituții procesuale penale [de exemplu, art. 215 alin. (7), art. 217 alin. (9), art. 221 alin. (11), art. 318 alin. (9) din Codul de procedură penală]. Deși nedefinită la nivel legislativ, Curtea, în jurisprudența sa, a constatat că, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, sintagma „rea-credință” are semnificația de atitudine necorectă, necinstită, iar, potrivit doctrinei, antitezei relei-credințe i se atribuie mai multe accepțiuni, și anume:

obligație de comportare corectă pe care părțile trebuie s-o respecte la încheierea și executarea convențiilor; convingerea unei persoane că acționează în temeiul unui drept și potrivit cu legea sau cu ceea ce se cuvine; sinceritate, onestitate, cinste. Valențe oarecum asemănătoare există și în plan juridic, dat fiind caracterul proeminent etic al normelor care cârmuiesc cele două concepte aflate în opoziție. Astfel, se poate concluziona că reaua-credință este o formă a vinovăției, expresia dolului, fraudei și culpei grave, având ca numitor comun viclenia, înșelăciunea și omisiunea vădit intenționată. Curtea a reținut că reaua-credință poate fi calificată ca acea atitudine a unei persoane care săvârșește un fapt sau un act contrar legii sau celorlalte norme de conviețuire socială, pe deplin conștientă de caracterul ilicit al conduitei sale. Aceasta este o atitudine psihică ce conturează o poziție subiectivă a persoanei, concretizată în faptul de a acționa cu intenție cu scopul de a încălca obligațiile impuse (Decizia nr. 439 din 21 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 877 din 2 noiembrie 2016, paragrafele 17 și 18).

20. În ceea ce privește susținerea instanței judecătorești care a ridicat excepția de neconstituționalitate potrivit căreia instituirea în sarcina condamnatului a obligației de a dovedi că nu a avut posibilitatea de a plăti obligațiile civile, impunând în acest sens în sarcina acestuia o obligație în probațiune cu caracter excesiv și injust, fără a se putea prevala de prezumția de bună-credință, Curtea reține că reaua-credință nu se prezumă și nici nu este probată doar prin simpla omisiune a plății sau a plății parțiale.

21. Astfel, în practica judiciară, s-a reținut că, „în ce privește condițiile privind revocarea suspendării sub supraveghere a executării pedepsei, aceasta se dispune în situația în care se reține o neexecutare cu rea-credință a obligațiilor civile stabilite prin hotărâre până la expirarea termenului de supraveghere. Prin urmare, la soluționarea sesizării de revocare a suspendării condiționate a pedepsei, instanța este chemată să analizeze, pe de-o parte, dacă în cauză este vorba de o nerespectare a obligațiilor civile impuse prin sentința de condamnare, iar, pe de altă parte, în ce măsură neîndeplinirea acestor obligații s-a făcut cu rea-credință. Din actele administrate în cauză, instanța a constatat că o parte dintre intimați, în perioada de supraveghere, au realizat venituri care au fost folosite pentru achitarea debitelor restante pe care le aveau la bănci și asigurarea traiului zilnic, iar în ceea ce privește datoria altui intimat, aceasta a fost parțial achitată prin compensarea sumelor pe care persoana vătămată la rândul său le datora condamnaților cu titlu de plăți. Cu privire la achitarea parțială a debitului, câtă vreme nu se invocă existența unui abuz al intimatei în ceea ce privește constatarea plății parțiale a datoriei, instanța nu poate reține că plata nu a

fost făcută și că există rea-credință din partea intimaților. Chiar și în ipoteza în care plata datoriei se face de către o altă persoană decât cea obligată, pentru a se revoca măsura suspendării sub supraveghere trebuia dovedită reaua-credință a debitorului obligației. Reaua-credință nu se prezumă și nici nu este probată doar prin omisiunea plății. Simpla neplată a datoriei nu este echivalentă cu reaua-credință a debitorilor, ea trebuie dovedită independent de omisiunea plății.

22. Constatând că intimații condamnați s-au implicat în muncă, au făcut eforturi pentru a obține venituri necesare acoperirii nevoilor pe care le au, neavând posibilitatea de a achita în totalitate, ci doar parțial, respectiv 3/4 din debit, nu se poate reține în sarcina acestora o neexecutare culpabilă a obligațiilor civile și cu atât mai mult o rea-credință cu privire la plata despăgubirilor la care au fost obligați. Chiar dacă niciunul dintre intimații condamnați nu a făcut nicio plată voluntară, aceștia nu pot fi acuzați de rea-credință, nici din acest punct de vedere. Veniturile realizate au fost folosite tocmai pentru achitarea ratelor lunare aferente contractelor de credit încheiate cu diferite bănci, bunurile imobile fiind ipotecate. Or, în situația neplății acestor credite există riscul pierderii bunurilor ipotecate, creanțele fiind valorificate în favoarea băncii creditoare, iar partea civilă nu ar mai putea fi despăgubită” (Decizia nr. 666 din 27 iunie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală).

23. În continuare, Curtea observă că instanța judecătorească a invocat în susținerea admiterii excepției de neconstituționalitate Decizia Curții Constituționale nr. 463 din 13 noiembrie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 6 februarie 1998. Cu acel prilej, Curtea a analizat dispozițiile art. 81 alin. 4 din Codul penal din 1969, care prevedeau că „În cazul condamnării pentru o infracțiune prin care s-a produs o pagubă, instanța poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei numai dacă, până la pronunțarea hotărârii, paguba a fost integral reparată sau plata despăgubirii este garantată de o societate de asigurare”.

24. Curtea reține că, din chiar modul de redactare a dispozițiilor legale incidente, rezultă diferența de reglementare. Astfel, art. 81 alin. 4 din Codul penal din 1969 nu distinge în funcție de posibilitățile materiale reale ale persoanei în cauză, făcând aplicabilă direct condiția reparării integrale a pagubei. Pe de altă parte, dispozițiile criticate în prezenta cauză, astfel cum s-a arătat, dau posibilitatea celui condamnat să facă dovada imposibilității îndeplinirii obligațiilor civile din lipsa resurselor financiare. Având în vedere aceste aspecte, Curtea constată că cele reținute prin Decizia nr. 463 din 13 noiembrie 1997 nu sunt aplicabile în prezenta cauză.

25. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de instanța judecătorească, din oficiu, în Dosarul nr. 5.294/118/2017 al Curții de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie și constată că dispozițiile art. 583 din Codul de procedură penală și cele ale art. 84 și art. 86⁴ din Codul penal din 1969 sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 28 mai 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,
Daniela Ramona Marițiu

ACTE ALE COLEGIULUI MEDICILOR DIN ROMÂNIA

COLEGIUL MEDICILOR DIN ROMÂNIA

DECIZIE

privind punerea în executare a unor măsuri la nivelul colegiilor teritoriale și gestionarea mecanismului de alertă

În temeiul art. 431 lit. b), art. 411², 438 și 439 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al art. 47 din Statutul Colegiului Medicilor din România, adoptat prin Hotărârea Adunării generale naționale a Colegiului Medicilor din România nr. 2/2012, cu modificările și completările ulterioare,

Consiliul național al Colegiului Medicilor din România d e c i d e:

Art. 1. — (1) Cazurile de restrângere sau de interdicere de către autoritățile sau instanțele judecătorești naționale, în întregime sau în parte, chiar și cu caracter temporar, a dreptului de practică a profesiei medicale pe teritoriul României sunt supuse procedurii mecanismului de alertă.

(2) Sunt supuse aceleași proceduri și situațiile în care expiră o interdicție sau o restricție dintre cele menționate la alin. (1), precum și orice altă schimbare ulterioară a situației inițial comunicate.

Art. 2. — Mecanismul de alertă presupune informarea de către Colegiul Medicilor din România, prin intermediul Sistemului de informare al pieței interne, a autorităților competente din statele membre ale Uniunii Europene cu privire la survenirea uneia dintre situațiile ce fac obiectul mecanismului de alertă.

Art. 3. — (1) În vederea operării bazei de date a Colegiului Medicilor din România și a realizării mecanismului de alertă, colegiile teritoriale au obligația de a pune în executare, prin emiterea unei decizii de către biroul consiliului teritorial, orice măsură de restrângere sau de interdicere, în întregime sau în parte, chiar și cu caracter temporar, a dreptului de practică a profesiei medicale pe teritoriul României, precum și de reluare a activității medicului aflat în propria evidență, în special în următoarele situații:

- a) sentință penală definitivă;
- b) decizie a comisiei de disciplină de restrângere sau de interdicere, în întregime sau în parte, chiar și cu caracter temporar, a dreptului de practică a profesiei medicale pe teritoriul României;
- c) decizie a Comisiei superioare de disciplină privind menținerea ori aplicarea unei sancțiuni disciplinare de restrângere sau de interdicere în întregime sau în parte, chiar și cu caracter temporar, a dreptului de practică a profesiei medicale pe teritoriul României;
- d) cerere de suspendare a calității de membru al Colegiului Medicilor din România;
- e) cerere de renunțare la calitatea de membru al Colegiului Medicilor din România;
- f) constatarea nevizării certificatului de membru al Colegiului Medicilor din România din cauza neexercitării profesiei de medic pentru o perioadă neîntreruptă mai mare de 5 ani;
- g) existența unei cereri de reînscrisere în Colegiul Medicilor din România, iar solicitantul îndeplinește condițiile legale de reînscrisere.

(2) Comisia superioară de disciplină comunică colegiului teritorial în evidența căruia se află medicul reclamat în cauza soluționată minuta soluției adoptate, dacă prin aceasta se dispune restrângerea sau interdicerea, în întregime sau în parte,

chiar și cu caracter temporar, a dreptului de practică a profesiei medicale pe teritoriul României a medicului respectiv, în termen de maximum 24 de ore de la adoptarea ei. Comunicarea minutei se face în format electronic la adresa de poștă electronică a colegiului teritorial.

Art. 4. — Decizia biroului executiv al consiliului colegiului teritorial conține cel puțin următoarele informații:

- a) numărul deciziei;
- b) data adoptării deciziei;
- c) prezentarea documentului sau motivului care a stat la baza emiterii deciziei;
- d) calificarea cu care acesta exercita sau, după caz, exercită profesia de medic;
- e) sfera de aplicare: restricție sau interdicție, după caz;
- f) numele și prenumele medicului în cauză;
- g) numărul de înregistrare al medicului;
- h) data și locul nașterii;
- i) adresa de corespondență a medicului, respectiv adresa poștală, precum și, dacă este cunoscută, adresa de e-mail a acestuia;
- j) intervalul pentru care se aplică restricția sau interdicția, respectiv data de începere și data de sfârșit al interdicției în cazul suspendării temporare a dreptului de liberă practică.

Art. 5. — (1) Decizia de restrângere sau de interdicere în întregime sau în parte, chiar și cu caracter temporar, a dreptului de practică a profesiei medicale pe teritoriul României se emite în termen de maximum 3 zile de la data la care biroului consiliului colegiului teritorial i s-a comunicat existența unei situații prevăzute la art. 3 și se comunică, de îndată, medicului al cărui drept de liberă practică a fost restrâns ori ridicat, departamentului care are atribuția de a opera în baza de date a Colegiului Medicilor din România, precum și Colegiului Medicilor din România.

(2) Decizia se comunică în format „pdf semnat electronic”, către Colegiul Medicilor din România, la adresa de e-mail: „office@cmr.ro”.

Art. 6. — Colegiile teritoriale țin evidența deciziilor emise și, în mod corespunzător, emit și comunică o nouă decizie și în următoarele situații:

- a) la împlinirea termenului pentru care dreptul de liberă practică a fost restrâns ori interzis;
- b) s-a pronunțat o hotărâre judecătorească ce determină modificarea situației avute în vedere;
- c) s-a pronunțat o hotărâre judecătorească de suspendare a măsurii care a stat la baza emiterii deciziei respective;
- d) orice altă schimbare ulterioară a situației inițial comunicate.

Art. 7. — (1) Colegiul Medicilor din România, prin departamentul de avizări, analizează deciziile comunicate de către colegiile teritoriale și decide introducerea în Sistemul de informare al pieței interne a autorităților competente din statele membre ale Uniunii Europene și informează medicul cu privire la faptul că situația sa profesională referitoare la restrângerea sau interzicerea, în întregime sau în parte, chiar și cu caracter temporar, a dreptului de practică a profesiei medicale pe teritoriul României a făcut obiectul mecanismului de alertă, fiind comunicată autorităților competente din statele membre ale Uniunii Europene.

(2) În cazul existenței unei inadvertențe în informarea transmisă prin mecanismul de alertă, medicul vizat poate solicita rectificarea informării.

(3) Decizia de rectificare a informării inițiale prin Sistemul de informare al pieței interne face obiectul prevederilor prezentei decizii.

Art. 8. — La nivelul Colegiului Medicilor din România, precum și la nivelul fiecărui colegiu teritorial se vor lua măsurile organizatorice necesare pentru realizarea atribuțiilor prevăzute de prezenta decizie și pentru urmărirea alertelor primite ori transmise.

Art. 9. — Prezenta decizie se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare în termen de 5 zile de la data publicării ei.

Art. 10. — La data intrării în vigoare a prezentei decizii se abrogă Decizia Consiliului național al Colegiului Medicilor din România nr. 18/2018 privind gestionarea mecanismului de alertă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 881 din 18 octombrie 2018.

Președintele Colegiului Medicilor din România,
Gheorghe Borcean

București, 30 august 2019.

Nr. 6.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948493 227076